

## MISHANDELING VAN JODEN

Bijna drie weken later, op zaterdag 27 februari, werden de Joden uit het *Schutzhaftlager* na het appèl gedwongen, de gracht die tussen de hoge prikkeldraadversperringen om het kamp heen liep, schoon te maken.

‘Maar hoe?!

De hondenführers stellen zich aan weerszijden van de gracht op en jagen de Joden, gekleed en wel, het water in dat ongelijk van diepte is. Soms gaan ze er tot hun knieën in, meestal tot aan de borst en op sommige plaatsen zijn er zelfs putten van twee meter diep. Zo moeten ze midden in de winter . . . het koude water in. Allen tegelijk moeten ze er in en komen er niet meer uit voor ze deze . . . lijdensweg hebben afgelegd.

De diepe putten zijn nog de grootste kwellingen. Zo’n put wordt niet eerder gepasseerd voordat alle Joden onder water zijn geweest. De hondenführers sturen hun honden het water in om de niet goedwilligen en de achterblijvers op te jagen. Als er een de verdrinkingsdood nabij is, steken ze hem ’n stok toe en trekken de drenkeling op het droge, om hem er ’n eindje verder weer in te trappen.

Zo staan ze na afloop, doornat, rillend en afgemarteld op het appèl, dat ook nog drie kwartier duurt. Dan kunnen ze naar binnen en worden door ons zo goed mogelijk geholpen. Door wrijven brengen we ze weer enigszins op temperatuur.<sup>1</sup>

★

Nog geen veertien dagen na dit tweede incident, nl. op 10 maart '43 (er waren toen in het *Schutzhaftlager* in acht weken honderdtachtig gevangenen bezweken), bracht de secretaris-generaal van het departement van justitie, de NSB'er Schrieke, op uitnodiging van Rauter een bezoek aan Vught. ‘Hij heeft’, aldus de notulen van de vergadering van het college van secretarissen-generaal die op 11 maart gehouden was,

‘het kamp volledig gezien en geconstateerd dat, zo ver men daarvan bij een bezoek een indruk kan krijgen, de materiële verzorging, de huisvesting, het eten en de voedseltabellen in orde zijn. Volgens de voedseltabellen wordt de gedetineerden meer voedsel verstrekt dan in de burgermaatschappij. Uiterlijk zagen de mensen er goed uit. Hij heeft bij zijn bezoek uiteraard niet een indruk kunnen krijgen van de individuele behandeling. De *Lagerführung* bestaat uit een klein aantal officieren, die een zeer correcte indruk maken. Uit de geïnterneerden

<sup>1</sup> A.v., p. 50-51.